Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 182. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го СЕРПНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 26, 1978 No. 182. VOL. LXXXV.

Відзначатимуть 40-річчя священства Владики Кир Максима

Вінніпег, Канада. — Сорок років тому, в дні 4-го вересня 1938 року, у місті Львові одержав єрейські свячення теперішній Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді, Владика Максим Германюк, ЧНІ, з рук єпископа Миколая Чарнецького, ЧНІ, ісповідника віри. З цієї нагоди Митрополит-Ювілят відслужить в неділю, 3-го вересня ц. р., в катедральному храмі свв. Володимира й Ольги у Вінніпезі Благодарственну Святу Літургію. У вівторок, 5-го вересня, о год. 6:30 вечором в залі церкви св. Покрови, при вулиці Бойд у Вінніпезі, відбудеться Ювілейний бенкет у пошану Митрополита Максима. Бенкет влаштовує Архиєпархіяльна Управа Централі Українців Католиків.

Архиєпископ Максим Германюк Митрополит Канади

Фестиваль „Гомін України" у Філядельфії знову одушевляв тисячі глядачів

Філядельфія.(Іван Скочиляс). — 18 серпня ц. р. тут у міському амфітеатрі „Робін Гуд делл" відбувся український фестиваль співу, музики й танців під назвою „Гомін України". Цю імпрезу влаштував місцевий Відділ Українського Конгресового Комітету, що його очолює проф. д-р Петро Стерчо.

Це вже втретє УККА влаштовує таку високомистецьку імпрезу при співпраці й субсидії міського Департаменту розваг, очолюваного комішінером Робертом В. Кравфордом та його заступником Теодором Джорданом. Усі згідні в тому, що цей фестиваль гідно репрезентує музичну культуру українського народу та втішається популярністю всього суспільства. Від 12 до 18 тисяч глядачів кожного року, від 1976 почавши, відвідують цю імпрезу. З підміських поселень і довколишніх містечок приїжджають люди спеціяльно замовленими автобусами.

Цього року під час фестивалю на сцені видні великий герб України — тризуб у вінку й напис-привіт для гостей. Програму розпочав Павло Плішка, бас-баритон з Метрополітальної Опери, відспіванням американського гимну, а український гимн відспівала Рената Бабак — мецо-сопрано. Проф. д-р Петро Стерчо кількома словами привітав присутніх, між ними Архиєпископа-Митрополита Філядельфійського Кир Йосифа, комішінера Департаменту розваг міста Філядельфії Роберта В. Крафорда, його заступника Теодора Джордана, священиків, монахинь і гостей. Після цього, два трембітарі з гуцульського ансамблю „Черемош" вийшли на сцену й гомін трембіт понісся луною по обширному парку, в якому приміщений амфітеатр.

Мистецькі точки програми виконали: Павло Плішка — бас-баритон з Метрополітальної Опери з Ню Йорку відспівав могутнім голосом сольові пісні „Гетьмани, гетьмани" — слова Шевченка, музика Лисенка, та „Ой, Дніпре мій Дніпре", слова Шевченка, музика Лисенка, а в дуеті з Ренатою Бабак відспівав арію з опери „Ля Джіоконда" А. Пончієлі та наддаток „Місяць на небі".

Рената Бабак мецо-сопрано відспівала: „Виростеш мій сину" слова Симоненка, музика Майбороди і арію Оксани з опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака-Артемовського, в другій частині програми в дуеті з Павлом Плішкою, як уже згадано. Солістам [Закінчення на стор. 3-ій]

Цієї неділі відбудеться „Стейтовий День УНС" Ню Джерзі

Нюарк. Цієї неділі, 27-го серпня, в Українському Селі в Бавнд Бруку відбудеться традиційний вже „Стейтовий День Українського Народного Союзу", який вже від років є однією з найбільших вакаційних атракцій околиці. День, який почнеться в годині 12-ій дня, влаштовують чотири Округи УНС: Надгудсонська, Нюарка, Перт Амбою і Пассейку, а підготовою і переведенням цієї культурно-розвагової і товариської імпрези займається окремий спільний Комітет цих Округ, що його в цьому році очолює інж. Богдан Мак, голова Округи Нюарку. Інші Округи, які беруть участь у влаштуванні цього Дня, очолюють: Надгудсонську — Степан Островський, Перт-Амбойську — Михайло Захарко і Пассейську — Іван Хомко. У програмі дня передбачені мистецькі виступи, товариські забави, буде буфет та всілякі „несподіванки", зокрема добра нагода зустріти давніх приятелів та придбати нових. Свою участь в Дні заповіли також поодинокі головні екзекутивні урядовці УНС, секретарі і урядовці Відділів та інші видатні діячі. В минулих роках тисячі місцевих і довколишніх союзовців і громадян участю в цьому Дні завершували свій вакаційний час. Такої масової участи в цьому Дні очікує Комітет і цієї неділі.

Дрогобичани на З'їзді в Лігайтоні дістануть другий том збірника про Дрогобиччину

Лігайтон, Па. — В днях 9 і 10 вересня ц. р. відбудеться тут на оселі ім. О. Ольжича П'ятий З'їзд Дрогобиччини, на якому учасники зможуть дістати другий том збірника „Дрогобиччина — земля Івана Франка". В цьому збірнику є статті про Дрогобич та села Дрогобиччини, є там доповнення і поправки до того матеріялу, що був надрукований в першому томі, який мав понад 800 сторінок. Другий том має 240 сторінок і понад 30 світлин.

Крім мистецької програми на З'їзді виставить наш земляк із Добрівлян Остап Берегуляк понад 30 образів.

З'їзд повинен вирішити, як мала б виглядати дальша організація колишніх мешканців Дрогобиччини після того, коли Центральний Комітет Дрогобиччини закінчив свою працю виданням двох томів збірника про Дрогобиччину.

СЕНАТ ЗАЯВИВСЯ ПРОТИ ФЕДЕРАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ПАРАФІЯЛЬНИМ І ПРИВАТНИМ ШКОЛАМ

Вашінгтон. — У середу, 23-го серпня, Сенат 60-ма голосами проти 30-ох відкинув пропозицію, щоб приватні чи парафіяльні початкові і середні школи протягом наступних 5-ох років одержували по 500 мільйонів долярів федеральної допомоги. Противники такої федеральної допомоги твердять, що вона противорічила б Першому Додаткові до Конституції ЗСА, який має на меті запевнити „відокремлення Церкви від держави", а прихильники допомоги приватним чи парафіяльним школам заперечують це твердження.

Протягом останніх двох тижнів Сенат уже двічі заявився проти допомоги приватному і парафіяльному шкільництву, бо минулого тижня сенатори відкинули пропозицію надати податкові кредити батькам, діти яких ходять до парафіяльних початкових і середніх шкіл, і то на тій самій підставі, покликуючись на Перший Додаток до Конституції.

Натомість палата Репрезентантів вже раніше схвалила безпосередню допомогу приватним-парафіяльним школам, як теж податкові кредити батькам.

Розбіжність між законопроєктами Палати і Сенату має усунути спільна конгресова комісія, а відтак обидві Палати знову голосуватимуть над остаточною версією проєкту. Президент Джіммі Картер погоджується з більшістю сенаторів, тобто противиться безпосередній допомозі парафіяльним школам і податковим кредитам для батьків учнів цих шкіл.

Ричард Ніксон плянує подорож за кордон

Сан Клементе, Каліфорнія. — З достовірних джерел інформують, що колишній президент Ричард Ніксон, який зрезигнував з президентури в серпні 1974-го року у зв'язку з Вотергейтською аферою, плянує довшу подорож за кордон, під час якої правдоподібно відвідає комуністичний Китай та інші азійські країни, як рівнож ряд европейських держав.

Поїздка почнеться у вересні, але Ніксон не плянує включати в неї Близький Схід, щоб не перешкодити делікатним переговорам між Єгиптом та Ізраїлем, які недавно відновлено з ініціятиви ЗСА.

Це буде друга закордонна поїздка Ніксона від часу його резигнації: в 1975-му році він і його дружина відвідали червоний Китай на запрошення китайського уряду. У 1972-му році Ричард Ніксон ввійшов у історію ЗСА як перший президент, який відвідав комуністичний Китай.

Із згаданих джерел інформують, що протягом останніх кількох місяців Ніксон одержав запрошення з різних країн світу і вирішив прийняти їх. Вереснева поїздка — це перша із запланованих поїздок Ніксона. Він повідомив Державний департамент і Білий Дім про запрошення і подав свій тентативний маршрут. Його дружина, Пет, правдоподібно не поїде з ним, бо два роки тому мала крововилив у мозок і ще не видужала вповні.

Коментатори припускають, що запланована поїздка Ніксона — це дальший крок у його стараннях повернутися до публічного життя. Минулого січня Ніксон брав участь у похоронах демократичного сенатора Гюберта Гомфрі з Міннесоти, а відтак виголосив дві промови, одну в Каліфорнії, а другу в Кентакі. Ще в 1977-му році телевізійні станції передавали кілька інтерв'ю з Ніксоном, що їх перевів британський журналіст Дейвид Фрост. Колишній президент Ніксон під час згаданих виступів не скривав бажання повернутися до публічного життя і натякнув, що може навіть кандидувати до Конгресу ЗСА.

Ніксон недавно почав критикувати політику уряду президента Джіммі Картера.Минулого тижня він під час інтерв'ю заявив,що Картер зробив велику помилку, коли вирішив не розбудовувати бомбовика „Б-1'',сповільнив розбудову „крилатих'' ракет („круз миселс'') та припинив продукцію невтронної бомби, бо це послабило оборонну спроможність ЗСА і вийшло на користь Совєтського Союзу, який не плянує виявляти подібної „здержливости''.

За 33 роки Америка прийняла 2,200,000 політичних емігрантів

Вашінгтон. — Представник Державного департаменту Шеперд Ломен заявив, що „ми повинні згармонізувати та раціоналізувати нашу політику еміграції й переселення", щоб полагодити справу великого напливу політичних емігрантів, особливо з Індокитаю, Африки та Південної Америки. Він також додав, що збільшується число емігрантів з Совєтського Союзу та Східньої Европи.

Від 1945 року, — інформує представник Державного департаменту, — З'єднані Стейти Америки примістили в себе 2 мільйони 200 тисяч політичних емігрантів.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У СВІТОВОМУ З'ЇЗДІ СОЦІОЛІНҐВІСТІВ У ШВЕЦІЇ

Упсаля (ОУПС). — В днях 14-19 серпня 1978 р. відбувся в тутешньому університеті IX Світовий Конгрес Соціології з участю коло 4 тисяч осіб із різних частин світу, включно з СССР. В рамках цього Конгресу відбувся й міжнародній з'їзд соціолінґвістів для обговорення справ мовної політики, міжетнічних взаємин, методології соціолінґвістичних дослідів, навчання мов у школах і т. п. В програмі з'їзду були зголошені й затверджені дві доповіді українців: д-р Ольги Вітошинської з Парижу про „українську мову у Франції" та проф. Яр. Рудницького з Канади про „Соціологію білінґвізму" (17 серпня 1978). З уваги на неприсутність першої доповідачки, проф. Рудницький подав у її заступстві свої завваги на тему мови українців у Франції, підкреслюючи державну беззахисність її, і розпорошеність, як негативні аспекти її існування, та намагання зберегти її в родині, школі, Церкві й суспільних установах та організаціях, пресі й виданнях, як додатні аспекти для її збереження; окремо він торкнувся французьких впливів у граматичній структурі та словниках українців на терені Франції. — Крім цієї, проф. Рудницький виголосив свою власну доповідь про „соціологію двомовности", в якій він подав формулу державно-конституційного забезпечення чи беззахисности мовноетнічних меншин у модерних суспільствах, лінґвіцидних заходів у деяких державах та наслідки: розквіт одних і загибель інших мов. Між слухачами роздано недавно видану Українським Технічно-Господарським Інститутом у Мюнхені брошуру автора „Мововбивство" (Мінґвіцид, 1976). Непередбачене зацікавлення цією справою на сесії довело до того, що не стало привезених із Мюнхену примірників цієї праці й присутні виповнили окрему листу-прохання до УТГІ з адресами, щоб їм опісля вислати примірники до їхніх університетів чи інститутів, у яких працюють. Того ж дня прибув із Стокгольму д-р Юрій Борис і був одноденним гостем з'їзду. В загальному треба ствердити, що упсальський соціолінґвістичний з'їзд стояв на високому науковому рівні й був ще одною нагодою для конструктивної участи українських учених у вільному світі, бо з України ніхто на нього не приїхав. Доцінюючи вклад проф. Рудницького у цей і попередній з'їзди, затверджено його постійним членом Редакції „Соціолінґвістичного Бюлетеню", що його видає університет Монтани в ЗСА.

Як голова Світового Академічного Комітету Вільних Українців проф. Рудницький склав візити науковим установам Упсалі. В університетській бібліотеці прийняв його 18-го серпня її директор д-р Тьєльберг і з ним продискутовано наладнання перерваних академічних зв'язків з українською наукою в Канаді (Вінніпеґ), як теж передано деякі новіші видання з україністики. Те саме зроблено й у Центрі Гуманістичних Наук Упсальського університету.

Торонтський університет поширює українознавчі студії

Торонто. З Торонтського університету на початку нового 1978-1979 академічного року пригадують студіюючій молоді, що українознавчі студії в тому університеті дальше розвиваються. На цей раз вперше у відділі слов'янських мов і літератур будуть введені тієї осени чотири нові курси: 1. Стилістика української мови (Slavic 438 F); 2. Історична граматика української мови (Slavic 439S) (Проф. Микола Павлюк); 3. Вступ до української культури (Slavic 218) (при Ериндейл Коледж, інструктор Юрій Божик); 4. Українці в діяспорі (Slavic 328Y) (інструктор Юрій Божик). Крім того, проф. Юрій Луцький, Данило Струк, Микола Павлюк і Богдан Будурович (на відпустці) викладатимуть курси української мови і літератури та вестимуть магістерські і докторські семінари. Канадський Інститут Українських Студій, філія якого знаходиться при Торонтському університеті під керівництвом ад'юнкт директора проф. Юрія Луцького, продовжує свою дослідну і видавничу діяльність. Тут, крім книжок і текстів, виходить „Журнал вищих українознавчих студій", в якому співпрацюють, у першу чергу, аспіранти українознавства з Канади, ЗСА і Англії. Іде підготова праця над англомовним виданням гаслової частини Енциклопедії Українознавства. Все це дає поштовх до дальшого розвитку українознавчих студій. Канадський Інститут Українських Студій надає стипендії студентам нижчих і вищих курсів.

БАНАНИ І ПАЛЬМИ У ТРУСКАВЦІ

У Трускавці в пансіоні „Південний" — новина, бо почали вирощувати субтропічну оазу: „розкішні пальми і банани, вічнозелені акації, традесканції, азалії та інші субтропічні представники субтропічної фльори", — інформує київська „Молодь України". Ці різні оранжерійні культури випробовують у Трускавці разом із співробітниками ботанічного саду Львівського університету ім. Івана Франка.

33 АМЕРИКАНСЬКІ СЕНАТОРИ ВИСТУПИЛИ В ОБОРОНІ ЛЕВКА ЛУК'ЯНЕНКА

Вашінгтон (УІС „Смолоскип"). — Як уже частинно інформовано раніше, 33 американських сенаторів виступили на захист Левка Лук'яненка, члена київської Української Гельсінкської Групи, який був засуджений 21 липня 1978 р. в містечку Городня на 10 років ув'язнення і 5 років заслання.

Виступ цей у формі листа-протесту до ген. секретаря КПУ В. Щербицького заініціювали сен. Б. Дол (зі Стейту Кензас) і сен. Г. Шміт (зі стейту Ню Мехіко).

Сен. Боб Дол

Сен. Б. Дол був кандидатом на віцепрезидента ЗСА від Республіканської партії в минулих президентських виборах. Сен. Г. Шміт — це американський астронавт-герой, який був останньою людиною, яка на космічному кораблі „Чаленджер" причалила на місяць 7 грудня 1972 р. Повернувшись з місяця, Г. Шміт включився в американське політичне життя і згодом був вибраний до Сенату ЗСА.

В листі до В. Щербицького американські сенатори прохають звільнити Левка Лук'яненка, керуючись гуманітарними мотивами, і дозволити йому виїхати з СССР. Лист цей американські сенатори переслали першому секретареві Комуністичної партії України В. Щербицькому у Києві, а копії — голові місії УРСР до ООН В. Мартиненкові і послові СССР у Вашінгтоні Добриніному.

Нижче подаємо повний текст листа американських сенаторів:

„Пан Володимир Щербицький
Перший Секретар КПУ Комуністична Партія України
Київ, Українська РСР, СРСР

Шановний Пане Щербицький,

Ми, як члени Сенату З'єднаних Стейтів (Америки), звертаємося до Вас у справі Левка Лук'яненка. Він є членом (Української) Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод, з осідком у Києві, і перебуває тепер під судом в невеличкому містечку Городня, обвинувачений в анти-радянській агітації і пропаганді.

В 1975 році (генеральний) секретар Брежнєв підписав Гельсінкські Угоди і тим зобов'язав СССР здійснювати їх постанови. Лук'яненко і його колеги тільки відгукнулися на ініціятиву совєтського уряду. Ми можемо лише схвалити діяльність громадян, які виявляють готовість допомогти своєму урядові здійснювати підписані ним міжнародні угоди. Досі Україна порівняльно ізольована від міжнародного життя, не зважаючи на великі досягнення її громадян у спортивному, культурному й економічному ділянках. Активно змагаючи до здійснення постанов Гельсінкських Угод в межах своїх кордонів, Україна також повинна виходити на міжнародну політичну арену. Збільшена українська участь в таких подіях, як Гельсінкські Угоди, напевно була б важливим вкладом у справу світового миру і міжнародної співдружності. Тому діяльність таких людей, як Левко Лук'яненко, здається нам діяльністю, яку слід винагороджувати, а не за неї карати.

Ми свідомі того, що Ви уважаєте це внутрішньою справою Української Республіки. Однаце, є гумані- (Продовження на стор. 3-ій)

У Москві знову допитували Кравфорда

Москва. — Пресові агенства інформують, що совєтські державні чинники знову допитували американського бізнесмена Франсиса Кравфорда на протязі шести годин. Як відомо, його обвинувачують в купівлі совєтських рублів на чорному ринку.

Представник американської амбасади в Москві заявив, що совєтські органи також покликали на допит безпосереднього начальника Кравфорда, представника компанії в Москві Джона Челмана. Його випитували на протязі семи годин.

Одначе, як подають пресові агенства, якихось нових доказів проти Кравфорда не представлено, хоч поліційні органи твердять, що вони мають очевидні докази його провини.

Згідно з совєтськими законами, Кравфорда можуть засудити на вісім років тюрми.

Західні кореспонденти вважають, що арешт Кравфорда — це відплата за арештування двох совєтських працівників Об'єднаних Націй, які обвинувачують у шпигунстві.

Генерал Григоренко доповідатиме на Зустрічі Дивізійників

Глен Спей, Н. Й. (О. Л-й). — Тут, на оселі „Верховина" відбудеться під час вільних днів з нагоди Дня Праці від 2-го до 4-го вересня ц. р. традиційна товариська Зустріч Дивізійників, яку організує Станиця Братства кол. вояків 1-ої Української дивізії УНА в Ню Йорку.

Одною із головних атракцій програми буде спільна вечеря й зустріч українських комбатантів та українсько-американських ветеранів із генералом Петром Григоренком у суботу, 2-го вересня, о 5-ій год. по полудні; зустріч спонзорують спільно комбатантські організації крайового рівня — Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА, ОбВУА, Об'єднання колишніх вояків УПА, Т-во кол. вояків УПА та Українські Американські ветерани. Після коротких привітальних слів представників українських комбатантських організацій та українсько-американських ветеранів, головну доповідь виголосить генерал П. Григоренко.

Після вечері в суботу вечором відбудуться дивізійні вечорниці (гратиме оркестра Богдана Гірняка).

Доповідь для загальної публіки виголосить генерал Григоренко в неділю по полудні, а після того буде концерт із відповідною мистецькою програмою.

Зголошення на комбатантську зустріч із генералом Григоренком слід пересилати безпосередньо на адресу Управи Оселі „Верховина" у Глен Спей.

ГАРВАРДСЬКІ ЛІТНІ КУРСИ УКРАЇНІСТИКИ 1978 Р.

Кембридж, Масс. (ФКУ). — Літні Курси Українистики в 1978 р. були зорганізовані Гарвардською Літньою Школою, Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету (УНІГУ) та Фондом Катедр Українознавства (ФКУ). Завдяки щедрій фінансовій підтримці ФКУ, українську історію, літературу й мову вивчало 174 студенти.

Літні Курси Українистики заведено вперше в 1971 р. У склад цьогорічного навчального і адміністративного персоналу ввійшло шестеро випускників гарвар- [Закінчення на стор. 3-ій]

Учасники Літніх Курсів Українистики в Гарварді слухають доповіді.
Світлина Таня Д'Авіньйон

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Колись і тепер

Членів Конгресу ЗСА і коментаторів дуже здивував демократичний сенатор Джордж МекҐоверн з Південної Дакоти своїм закликом створити міжнародну військову силу для повалення комуністичного режиму Камбоджі, щоб здержати народовбивство у тій азіятській країні, де від 1975-го року комуністи „Хмер Руж'' спричинили загибель понад 1-го мільйона осіб із 8-мільйонового населення.

Цей заклик МекҐоверна дійсно був несподіванкою. Відомо ж бо, що Мек Говерн під час В'єтнамської війни був одним із провідників руху проти вмішування ЗСА у ту війну і разом з іншими лібералами вимагав відтягнення американських збройних сил з Індокитаю. Сенатор із Південної Дакоти та його тодішні однодумці частинно відповідальні за те, що у В'єтнамі, Камбоджі та Ляосі до влади силою зброї прийшли комуністи, бо МекҐоверн та інші так гостро виступали проти американської ролі у антикомуністичній боротьбі згаданих країн Індокитаю, що не допустили до перемоги вільного світу у тій війні, а її таки можна було виграти.

Тепер МекҐоверн змінив своє становище на 180 ступнів і закликає до міжнародної військової акції проти народовбивчого режиму Камбоджі.

Шкода, що в кінці 1960-их і на початку 1970-их років Джордж МекҐоверн та його тодішні однодумці не передбачили, що з приходом комуністів до влади в Камбоджі, В'єтнамі і Ляосі запанує в тих країнах жахливий терор і диктатура. Тоді т. зв. „нова лівиця'', до якої належав МекҐоверн, переводила в ЗСА гучні і масові протестні демонстрації проти участи Америки у війні в Індокитаї, а деякі з лідерів тієї „лівиці'' навіть дуже похвально висловлювалися про комуністичний Північний В'єтнам, про камбоджських партизанів „Хмер Руж'' і про ляоських комуністів, заявляючи, що ті комуністи — це „дійсні речники'' в'єтнамського, камбоджського і ляоського народів, які, мовляв, принесуть цим народам мир, волю, пошанування прав людини, соборність, незалежність тощо.

У першій половині 1975-го року „сповнилися мрії'' багатьох членів американської „нової лівиці'', бо в цілому В'єтнамі, Камбоджі і Ляосі владу захопили комуністи, захопили її не шляхом вільних виборів, а збройною агресією. Весною 1975-го року члени американської „нової лівиці'' раділи, що в Індокитаї, мовляв, перемогли „прогресивні сили''. І хоча сенатор МекҐоверн не виявляв захоплення комунізмом і не радів з перемоги комуністів у згаданих трьох країнах, то його гостра опозиція до участи Америки у війні в Індокитаї, як теж його опозиція до антикомуністичних урядів Південного В'єтнаму, Камбоджі та Ляосу частинно спричинилися до встановлення комуністичних диктатур в тих країнах.

Радість „нової лівиці'' з приводу перемоги комуністів була короткотривалою, бо з Камбоджі почали наспівати вістки про масове примусове переселення мешканців міст до сіл по цілій країні, про арешти, масові розстріли „ворогів народу'' тощо. Із В'єтнаму і Ляосу теж продіставалися і далі продістаються жахливі вісті про концентраційні табори, арештування невинних осіб під закидами „контрреволюції'' і „зради батьківщини'', про масові екзекуції, переслідування віруючих, порушення всіх політичних і загальнолюдських прав.

Сьогодні деякі колишні противники Індокитайської війни, як сенатор МекҐоверн, протестують проти жахливого терору в Камбоджі і часами легко „критикують'' діяльність комуністичних режимів В'єтнаму і Ляосу.

Логічно можна було б надіятися, що ті американці, які в 1960-их і 1970-их роках так гостро засуджували антикомуністичні уряди Південного В'єтнаму, Камбоджі і Ляосу за дійсні чи здогадні порушення прав людини, заявляючи, що роблять це тому, бо обстоюють „принципи демократії та гуманности'', почнуть тепер теж організувати масові протестні демонстрації проти терору комуністичних урядів тих трьох країн. Проте, жадних протестних демонстрацій члени колишньої „нової лівиці'' не організують, хоча цього вимагала б послідовність, якщо вони дійсно були зацікавлені „демократією і гуманністю'', коли протестували проти антикомуністичних урядів Індокитаю. Тільки мала горстка тих колишніх „пацифістів'' критично висловлюється про теперішні комуністичні уряди тих країн, між ними сенатор Джордж МекҐоверн. Проте, як блідо виглядають ті протести в порівнянні з масовими протестними демонстраціями, що їх організували ті самі люди проти антикомуністичних урядів В'єтнаму, Камбоджі і Ляосу!

Беґін настоює на задержання ізраїльських осель на арабських землях

Єрусалим. — Промовляючи до членів бльоку Лукуд у ізраїльському парляменті, тобто до парляментаристів, які входять до урядової коаліції, прем'єр Менахем Беґін у середу, 23-го серпня, заявив, що якщо на вершинній конференції у Кемп Дейвіді, Мериленд, яка почнеться 5-го вересня і в якій братимуть участь Беґін, єгипетський президент Анвар ель-Садат і президент Джіммі Картер, вирине вимога, щоб Ізраїль зліквідував свої оселі „в Юдеї та Самарії'', тобто на окупованих арабських землях на західньому березі ріки Йордан, то напевно конференція закінчиться неуспіхом.

Беґін признав, що нахо[illegible] ого боку вважає, що Ізраїль повинен розбудувати ще більше осель на західньому березі Йордану, бо, за словами Беґіна, „цього вимагає безпека країни'', а з другого боку знає, що уряд президента Картера противиться тим оселям і може послабити свою підтримку для Ізраїля.

Ізраїльський прем'єр заявив, що прибуде до Кемп Дейвіду „з відкритим умом і доброю волею'', але вважає, що справа ізраїльських осель повинна бути обговорена на іншому форумі, а не під час цієї вершинної конференції.

Менахем Беґін тепер має поважні проблеми в його уряді, бо одна з партій, яка входить до урядової коаліції, а саме Партія Демократичного руху за зміну, розбилася на три фракції і дві з тих фракцій перейшли до опозиції.

А. Орликовський

УКРАЇНСЬКА СПРАВА З ПОЛЬСЬКОЇ ТОЧКИ БАЧЕННЯ

[1]

Незаперечним фактом є, що українське громадянство вповні розуміє вагу спільних польсько-українських державних інтересів та такої ж постави чи світогляду жде від польського політичного світу, який мав далеко кращі умовини бути політично виробленим, бувши на протязі приблизно 20 років у своїй самостійній державі та живучи у сфері західнього політичного світу. На жаль, польська політична еміграція виказалася досі зовсім непідготованою до перспективного бачення мінливости в політичній ситуації на сході Европи. Осталось все по давньому...

І тому не має в польському таборі охоти (прямо кажучи) внести ревізії в сучасній польській, так сказати б, східній політиці, й дальше існує польське великодержавне думання, яке вважається лише в спільноті польсько-російських інтересів на українському життєпросторі, як основи до ключевої позиції та сильного партнерства Польщі з Росією, як це було хоча б до початку Другої світової війни.

Польща — так сказати б — рівнорядний партнер СССР (поминувши факт, що все ж таки СССР до 1939 року був великаном у відношенні до Польщі), ця ж являлася найсильнішою лише в центральній Европі, в якій вона була спроможна творити мало-антантський бльок держав, як додаток до західнього союзу антантських потуг. Польське союзництво із заходом в час Другої світової війни теж є атутом для польської сторони в її політиці в Східній Европі.

Виходячи із такого положення, сучасні польські велико-простірні політики оминають українське державницьке питання, яке — їм — з територіяльного становища невигідне та в політичному аспекті дразливе для Росії — є вихідною до будь-якого започаткування контактів та розмов про кордони. Для польської сторони головне те, щоб при найменших витратах сил з найбільшою сприємливістю находити співмову та співдію з Росією, якій територіяльні скравки Західньої України повинні бути маловажними, а для Польщі є принципом її політичного становища в крузі малих держав Середньої Европи. От й перша причина іґнорування української справи в західньому (вільному) світі. Це, так сказати б, польське практичне розуміння в позитивному виді польської політики у відношенні до Сходу з-перед 1939 року й на сьогодні.

Уважаючи сучасний стан політичного укладу сил таки за переходовий, польська сторона вважає, що в час евентуального заведення нового европейського порядку на сході, Польща, як давня союзниця, одержить як компензату за сучасне територіяльний зворот колишніх „кресів", задержуючи відзискані землі, стаючи знову сильною, стратеґічним буфером між новою вже Росією та рештою західньої Европи. Тоді само собою Центральна Европа в польській новій потузі буде бачити оборонця перед експансійною політикою Росії та Німеччини, бувши її натуральним союзником. Це є сучасні калькуляції польської провідної верстви, яка перед своїм народом показує карту великої своєї держави між Ризьким кордоном та... Одрою й Нісою.

А врешті, якщоб Польщі й треба було під тиском західніх потуг податися ще раз дещо на схід від ріки Одри, ясно мирним шляхом, то само собою в заміну за українські західні області та за тихою піддержкою Німеччини, щоб при мінімальних втратах воєнного характеру встановити нове та вже обопільне й німецько-польське замирення.

Ясно в польських калькуляціях нова Росія, послаблена внутрішнім потрясенням та зміною режиму, була б спроможна під тиском Заходу поступитися знову перед польськими територіяльними вимогами, якщо не по старий Ризький кордон, то бодай по лінію Бертелемі, отже знову з „польським Львовом" в Галичині та дещо хоч на схід від ріки Буга, як притоки Висляного басейну.

Ось ця власне комбінація, на основі якої дальше існує те саме розуміння України, як лише життєпростору економічного, полученого із колонізацією українського прикордоння, та й біологічного, тобто польщення, вже меншої кількости українців в порівнянні до стану з-перед 1939 року. Це є причиною так слабого в польському політичному таборі заінтересовання українською справою в державницькому розумінні, як це періодично оформлювалося в Берліні, який у 1918 році бачив в українській державі економічного й політичного союзника. Так звана українська політика Польщі в двадцятих роках була коротким та досить непопулярним епізодом, який закінчився остаточно фіяском у Варшаві, ще до 1939 року та в час розподілу поверсальської Польщі між СССР та Райхом.

Отже, не існує практично в сучасному польському світі потреба таки поважно застановлятися над дальшою долею польського народу та польської державности на майбутнє, бо ж ця державність духова таки існує та може бути активною при стратеґічній мінливості на обширі СССР. Тому то існує іґнорація в поляків Совєтського Союзу „як кольоса на глиняних носах", не розуміючи тої істини, що сучасна Росія на століття перейшла мілітарний та духовий потенціял старої царської імперії.

Польський комплекс вищевартости та европейськости затьмарив погану дійсність польського положення серед західньої Польонії та навіть в сучасній Польщі. В результаті романтика великости в союзі із західніми потугами переходить всяку лоґічність думання серед народів, особливо Східньої Европи, а в першу чергу серед українського народу, державницька життєздатність якого в польському розумінні не є з'ясованою, якщо не рахувати сумнівности щодо державницької спроможности „поросійщених" вже українців, типічних, так би мовити, автономістів, борців за мовні, культурницькі права із слабими, неоформленими як слід сепаратистичними домаганнями, покищо видними у формі союзництва із Росією, незалежно якої форми правління вона не була б. Це стверджує в польських політиків упередження до українського самостійництва та політичної ідентичности, які по їхньому далеко слабші, як у балтійських та кавказьких країнах. Ось тому поляки не хочуть наражуватися на мстивість Росії в разі нової невдачі українського сепаратизму, як це було у 1919-20 роках.

Тому і зустрічаємося серед поляків із повздержливістю до українських самостійницьких провідників, не бажаючи бачити Україну в АЦЕН-і та не бажаючи співпрацювати з виразно антиросійсько наставленим АБН-ом, де західній світ розцінює цих репрезентантів, як крайнє націоналістичних, безкомпромісових антиросіян, які Росію люблять так, як жиди любили нацистівську Німеччину. Власне оця скрайність, яку поборюється проросійськими силами в західньому світі непередрішенськими кличами, як резервними засобами до не надто дразливої політики проти російської імперіяльної політики (в розумінні компромісовости та забезпечення західніх економічних інтересів у велико-маштабному розумінні) впливає на польську й пристосувальну політику, сприємливу полякам з боку союзних їм великодержав, із якими хотіли б безперервно бути в найкращих взаєминах та тим самим мати забезпечені політичну та військову обороно в разі скрутного положення для Польщі у новій воєнній катастрофі на зразок 1938/40 рр.

[Закінчення буде]

СУЧАСНІСТЬ І НАША МУЗИКА

(З приводу статті О. Бризгун-Соколик)

(а-моль) — Ця дуже жива й актуальна стаття („Свобода," 17-го серпня 1978) охоплює низку сучасних проблем української музики в діяспорі. Особливо треба вітати ідею компютора музичних видань, що швидко й точно індексував би ноти та інформував би де їх можна дістати. Така ідея нині зовсім реальна та гостро актуальна через брак центральної нототеки чи нотного архіву. А праця нотографа інж. Романа Лавровича у Ню Гейвені, Коннектикет, та його збірка й велика картотека є вже солідним завдатком до такого „компюторизованого" проєкту.

У статті, проте, трапились деякі неточності та є місця, що потребують докладніших коментарів.

До таких місць належить згадка про диригента І. Задорожного і його ж труднощі у випозичуванні нот. Архівіст В. Міяковський засадничо не дозволяв нікому позичати ноти чи книжки із Бібліотеки-архіву УВАН, чим властиво тримався доброї засади всіх поважних дослідчих бібліотек. Дослідчі центри Америки звичайно не позичають рідкісних видань чи рукописів, що збереглись в одному примірникові (а до таких часто належать ноти), бо у випадку згуби їх заступити годі. Проте, такі бібліотеки дозволяють фотографувати матеріяли на місці, або мають власне копіювальне устаткування.

Треба тут згадати, що власне проф. Міяковський мав на протязі років особливо прикрий досвід із визичуванням, бо ряд рідкісних видань, що вибули із бібліотеки, уже туди не повернулись. Окремий приклад: Фортепіяновий концерт Василя Барвінського сьогодні втрачений не з політичних причин, а через неувагу одного дириґента у Парижі, який з приватної збірки позичив на „вічне віддавання" одинокий примірник цього особливо цінного твору. Коли дириґент помер, з ним відійшла у небуття оця частинка нашої духової спадщини.

Відносно матеріялів про С. Крушельницьку, то зосереджуватись лише на совєтських джерелах непотрібно. Про співачку, як теж про М. Леонтовича „Щедрик" на Заході, опубліковано декілька вартісних статтей. Можна згадати статті у „Свободі" (в обох виданнях), як теж у музикологічній літературі ЗСА та Англії. Можливо, ці статті потребують кращого поширення.

Кращого поширення чекають теж вартісні нотні видання торонтського „Українського музичного фестивалю." Цей фестиваль від років провадить дуже корисну працю, лише повинен більше реклямувати свої видання. Бож відновлення репертуару — проблема постійна. Твори нпр. Юрія Фіяли засадничо привозять до ЗСА піяністи Канади. На терені Філядельфії чи Ню Йорку українська молодь ще цього композитора, здається, не відкрила, як і не знає про Федора Якименка, творами якого рясніють бібліотечні каталоги світу. Якименко, композитор-педагог, який учив І. Стравінського, Тарас Микиша чи Леонід Грабовський давно вийшли своїми творами поза межі батьківщини і варті уваги і відповідного компютора. Нині є вже доступні досі малознані фортепіянові твори В. Барвінського (Соната, Варіяції — мініятюри Ґ-дур, Мініятюри на лемківські теми), Н. Нижанківського (Тема з варіяціями), Б. Кудрика та ін. Майстерний Фортепіяновий концерт Л. Ревуцького вже дещо відомий з платівки, хоча поза Україною його ще ніхто не виконав. Та й незнані концерти М. Фоменка, В. Грудіна та І. Соневицького ще чекають своїх виконавців. Таких прикладів безліч, тож вислів декого, мовляв, „у нас і так нічого немає", в найкращому випадку — передчасний. І проти такого апріорного вирішення саме виступає О. Бризгун-Соколик.

Безперечно, крім нот, платівки концертової музики мають поважне значення. Від 1950-их років стандарти виконавчого мистецтва високо піднеслись завдяки високим стандартам звукозаписної індустрії.

Щодо платівок совєтського виробу, то дійсно, як пише О. Бризгун-Соколик, на обкладинках часто бачимо російську мову. Та це знову ж не означає, що українською мовою платівок не продукують. Їх є чимало, а на платівках інструментальної музики, крім української, бачимо англійську мову. От, наприклад, на записах симфонічної музики А. Штогаренка, В. Гомоляки, Л. Колодуба, Б. Лятошинського, М. Скорика, С. Людкевича, Л. Ревуцького та інших композиторів. Подібне мається з платівками камерної чи вокальної музики, де українську мову супроводить часто штивна, неідіоматична англійська мова.

З найновіших совєтських стереозаписів фірми „Мелодія" варто б відзначити три платівки фортепіянової музики Б. Лятошинського, Л. Ревуцького та В. Косенка. Крім них, є одна з камерними творами Лятошинського та друга із Концертом для арфи з оркестрою А. Кос-Анатольського та симфонічною „Українською сюїтою", якою диригує сам автор — М. Колесса. Всі 5 платівок видано в українсько-англійській мові і їх вже можна без встиду використовувати у міжнародній популяризації згаданих композиторів — „філярів" нашого музичного мистецтва.

Техніка запису і виконавчий рівень тих платівок на загал добрі, навіть дуже добрі, проте з'являються ці записи дуже пізно. Бо стереофонічна техніка запису практикується в Америці

[Закінчення на стор. 4-ій]

З НАШИХ БУДНІВ

„Великий здиб"

Під час традиційної „Козачої виставки картин на Союзівці, одна трентонська патріотка докоряла авторові цих рядків за те, мовляв, що він на Івана-Купала цього року згадував поіменно в „Свободі'' різних Іванів та Іванок, а такого „супер-івана'', як маґістер Іван Роман Костюк з Трентону — забув спом'янути!

— Прошу пані, — виправдував себе автор, — поперше, пана маґістра Костюка з Трентону важко зарахувати до Іванів, поскільки всі друзі й приятелі на всіх континентах знають його під пореклом „Ванька''. А, подруге, такий активний на громадському облозі працівник, плюс Архидідько в „Лісових Чортах'', хіба заслужив собі в „Свободі'' на окрему, так би мовити, сильветку, ба й навіть на карикатуру Ека в звірячому „іконостасі'' Лиса Микити''!

Наш дорогий „Ванька'', що з днем Свята Праці поступає в стан сеньйорський, належить до цих патріотів, які люблять Неньку-Україну до глибини власної кишені і воюють за неї не тільки язиками, а на всіх фронтах! Без нього не обійдеться жаден громадський похорон чи панахида, чи весілля, чи пікнік, чи якась збіркова кампанія, або так звана колекта. Ревно підпирає українську літературу і купує книжки — треба, чи не треба, навіть тоді, коли автор посилає один примірник книжки, а просить заплатити за два (є в нас і такі „модерністи''!). Колеґа „Ванька'' ще й тим ориґінальний, що пише до газет соборною українською мовою, але балакає як львівський батяр і тоді, як то кажуть, треба і всіх святих з хати виносити, бо в його „балаку'' трохи забагато... фолкльору.

Це, однак, не перешкоджає йому бути найбільшим активістом й ентузіястом видання Ювілейного Збірника Української Академічної Гімназії у Львові, який уже друкується і матиме, нівроку, 1,000 сторінок друку великого альбомного формату! Редколеґія Збірника запевняє, що він мусить бути готовий до 23-24 вересня ц. р., бо саме тоді відбудеться на Союзівці великий ювілейний з'їзд, а в львівському балаку — „здиб'') усіх колишніх студентів і студенток, що ходили у Львові до школи чи поза школу (або „ґінтер'').Це вже відав буде остання нагода умовитись на „рандку'' з колишньою дамою вашого серця, „василіянкою'' чи семінаристкою, і по забаві під зоряним небом Союзівки відпровадити її в романтичний спосіб до „хавіри'', як колись бувало... А літ в таких випадках не треба рахувати — тільки самі весни!

Ікер

Петро Саварин

„СЕЛО УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ" В КАНАДІ

(ДЕЩО З ІСТОРІЇ)

[2]

Кому треба завдячувати набуття „Села УКС''

Набуття „Села УКС'' для української спільноти Альберти урядом Альберти треба завдячувати зокрема міністрам Василеві Юрко і Горстові Шмід, послові Василеві Дячукові (який був часто своєрідним зв'язковим між власниками „Села УКС'', міністрами і Комітетом Багатокультурности) і Комітетові Багатокультурности при едмонтонських КУПіП і КУК. І то в тому порядку, в якому їх тут названо. До міністра довкілля Василя Юрко зверталися Василь Гавреляк і Франко Лакуста за фінансовою допомогою кілька разів ще перед відкриттям „Села УКС''. Репрезентуючи уряд Альберти на офіційному відкритті „Села УКС'' 27 серпня 1972 р., міністер Юрко обіцяв „дещо допомогти'', „в якійсь формі''. В той час „Село УКС'' якраз було дістало б 170,000.00 дол. від федерального уряду. Міністер Василь Юрко мав зустріч і розмову на тему концепції „Села УКС'' з п. Лакустою і кількома членами „Товариства СУКС'' 27 вересня 1972 р., а кілька зустрічей і розмов теж в 1973 р. 1973 р. міністерство довкілля навіть оцінило було тих 258.51 акра, які оточували 23.22 акри, на яких було „Село УКС'', і готове було купити їх, з думкою, щоб гроші пішли на розбудову „Села УКС''. Під час 1974 року розмови продовжувалися: 30 січня, 5 лютого, 23 травня. Зустріч із 23 травня 1974 р. зокрема була дуже цікава. Участь в ній взяли: міністри Василь Юрко і Горст Шмід та посол Василь Дячук з одного боку, а адвокати Алан Сулятицький, Роберт Ґілеспі, Франко Лакуста і Д. Рупташ з другого боку. Протокол із тієї зустрічі стверджує, що уряд може дати на „Село УКС'' якусь поважнішу суму грошей тільки тоді, коли контролю над проєктом матиме спільнота. В імені уряду міністер Василь Юрко заявив, що найкраще буде, коли „Село УКС'' продасть усі свої землі урядові, включно із 23.22 акрами, і то „безумовно'' (відзавт стрінґ етечід). Його підтримав міністер культури Горст Шмід. Взагалі міністри Юрко і Шмід постійно радилися, що і як їм робити. Переговори між п. Лакустою і міністром Юрком в справі продажу експонатів однак не довели до нічого. Франко Лакуста, почерез свого адвоката Алана Сулятицького, здається, жадав за експонати б. 200 тисяч, а міністерство культури не хотіло такої суми дати і скінчилося на тому, що всі експонати залишилися власністю п. Лакусти досі.

Роля Комітету багатокультурности.

Комітет багатокультурности при місцевім КУПіП та КУК (члени: д-р М. Р. Лупул, Лаврентій Дікур, Ярослав Росляк, Василь Косташ, Роман Осташевський, Петро Саварин і Василь Підручний, як голова КУК ввесь час стежили за розвитком проєкту, але тому, що проєкт був власністю приватної особи і приватного товариства, а не загальною громадською справою, до нічого не мішалися. На місці однак буде згадати, що за кожним разом, як п. Лакуста і його „Товариство СУКС'' зверталися до провінційного уряду за фінансовою допомогою, уряд радився Комітету, а зокрема автора цих рядків. Автор цих рядків від початку вважав, що сама ідея „Села УКС'' — знаменита, однак розбудова і адміністрація цього музею під голим небом така коштовна, що тільки уряд може собі на неї позволити і що українці собі давно заслужили на те, щоб уряд для них такий музей збудував. Велику роботу виконав при цьому посол Василь Дячук, який, як уже згадано, був своєрідним зв'язковим між сторонами.

Комітет багатокультурности в справі „Села УКС'' мав цілий ряд засідань-нарад, а саме: 20 січня 1975 р. (саме перед засіданням Кабінету 10 лютого 1975 р., на якому Кабінет рішив купити землі і будинки в принципі), а опісля — 26.7.1975, 10.8.1976, 12.10.1976, 9.12.1976, 16.12.1976, і останні — 23.3.1977 р. Останні кілька зборів Комітети багатокультурности були присвячені обговоренню членства в Дорадчій Раді „Села УКС''. З призначенням цієї Ради 6 липня 1977 р. „Село УКС'' врешті виплило на чисті води. 28 серпня 1977 р. відбулося „сод тирнінґ'' (переобрання скиби) під адміністраційний будинок: міністер Василь Юрко керував плугом, що його тягнув віл, якого вів міністер Горст Шмід. У своїй промові до кількох тисяч народу (автор цих рядків був господарем) міністер Василь Юрко ще раз повторив і потвердив, що відтепер уряд Альберти буде розбудовувати „Село УКС'' і вкладе в його розбудову принаймні 3.5 мільйона, а міністер Горст Шмід, як міністер культури, який теж прекрасно говорив на цім святі, заявив, що його міністерство буде оплачувати адміністрацію і дбати про те, щоб воно стало не тільки селом-музеєм, але й „живим селом''. Наступного дня, 29 серпня, „Едмонтон Джорнал'' помістив гарний допис про цей „Український день'' КУК і дав світлини із цього.

Директор Роман Осташевський і його пл[illegible]и

На адміністратора, а згодом директора „Села УКС'' уряд призначив п. Романа Осташевського, який (кілька років до червня 1975 р., працював старшим архівістом при Провінційному музеї і архівах, а ще перед тим — бібліотекарем при міській бібліотеці в Едмонтоні. П. Осташевський — це знаний культурно-освітній і громадський діяч з Едмонтону, з кількома науковими дипломами з університетів Риму, МекҐіл і Денверу. На свій пост він приніс велечезний досвід зі своєї праці в таких товариствах, як Товариство бібліотекарів, Історичне товариство Канади, Товариство Американських Архівістів, а також УНО, Український Літературно-Мистецький Клюб, КУПіП і КУК, в яких він був головою. Він теж десятки років вів українську радіопрограму, тепер веде тижневу телебаченеву програму, а за свою працю дістав признання своїх — Шевченківська медаля, і чужих — Провінційну грамону і Ювілейний медаль Королеви Єлисавети.

[Закінчення буде]

ГАРВАРДСЬКІ ЛІТНІ КУРСИ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

дських літніх курсів українистики.

Програма складалася з навчальної і позашкільної. Влаштовано чотири інтенсивні курси по дві години денно. Початковий курс мови викладала проф. Ася Гумецька, середній курс був ведений д-ром Богданом Струмінським. Курс української літератури в обсязі поезії XX ст., викладав д-р Омри Ронен. Новітню історію України викладав д-р Зенон Е. Когут. З уваги на велику кількість студентів, мовні курси ділились на групи з чотирма додатковими вчителями: Любою Дикою, Олегом Ільницьким, Романом Коропецьким і Наталією Пилип'юк. Д-рові Когутові допомагала Ольга Андрієвська, яка вела дискусійні зайняття.

Керування біжучих справ і виконуванням пляну позашкільних зайнять занималася координаторка Літнього Курсу Українистики Уляна Пасічник з допомогою Бренди Сенс, секретарки УНІГУ та Лідії О. Стецик, секретарки ФКУ. Максим Тарнавський, Юрій Мігайчук і Франко Трейсі були опікунами в гуртожитках.

Студенти з'їхались у неділю, 25-го червня. Серед прибулих (включно з 13-ма неукраїнцями) був студент із Етіопії, з Англії та 11 з Канади. Більшість студентів були із ЗСА, головно із східнього побережжя, як також з Каліфорнії, Іллінойс, Міннесоти, Мічігену та інших.

Студенти чотиритижневої сесії Гарвардської Літньої Школи були заквартировані в трьох гуртожитках. Тому, що більшість цих студентів була записана на українські курси ці гуртожитки стали українським культурним островом серед різноманітного літнього населення Гарварду.

У день свого прибуття студенти відбули інформаційну зустріч, на якій п. Пасічник привітала їх на Гарвардській Літній Школі й розповіла про діяльність Літніх Курсів Українистики.

У понеділок, 26-го червня, студенти взяли участь у прийнятті, на якому мали нагоду познайомитися з професорами та співробітниками Літніх Курсів Українистики. Привітали їх проф. Омелян Пріцак, директор УНІГУ, професор катедри історії ім. Грушевського в Гарварді; Михайло Шинагель, директор Гарвардської Літньої Школи і, продовжуючи традицію, встановлену минулого року, Богдан Тарнавський, екзекутивний віцепрезидент ФКУ, докинув свої теплі поради.

Переведено низку спеціяльних доповідей для ознайомлення студентів із Гарвардським середовищем. Доповідали: проф. О. Пріцак на тему ,,Історія України як предмет вивчення в американських університетах''. Едвард Касинець, гарвардський бібліограф-українист, і Оксана Процик, українистка Гарвардської Університетської Бібліотеки про бібліотечну систему Гарварду та збірку українікі. Студенти також мали можливість познайомитися ближче із співробітниками УНІГУ та довідатись про їхню наукову діяльність.

Гостями-викладачами на курсі історії д-ра Когута були: д-р Зак Діл, який говорив про селянство в Україні, д-р Патрикія Герліги виступила з доповіддю про урбанізацію України, і д-р Франко Сисин про революцію 1917 р.

В позашкільну програму входив також семінар на тему вибору професій під головуванням п. Юрія Юрчишина, члена управи одного з чільних бостонських банків. Промовляли д-р Франко Сисин, викладач історії в Гарварді, і д-р Віллям Фіцсімос, директор бюра прийняття до Гарварду і Радкліф Коледжу.

Показано фільми: ,,Тіні забутих предків'', ,,Тарас Шевченко'', коментовані п. Пилип'юк, і ,,Арсенал'', коментований п. Ільницьким.

У співпраці з українською католицькою церквою Царя Христа в Бостоні провід курсів влаштував традиційний літній пікнік на церковній площі в неділю, 9-го липня.

Більшість студентів працювала ретельно, добре використовуючи можливості Гарварду і Кембріджу. Одначе були одиниці, які нерегулярно ходили на зайняття, не мали пошани до друзів-учнів і університетського майна. У висліді цього, на прохання опікунів гуртожитків декан для справ літніх студентів Гарварду, д-р Вейн Ішакава, промовляв до студентів на цю тему.

У вівторок увечері, 11-го липня студенти мали нагоду послухати доповіді п-і Ольги Кузьмович, голови Спілки Українських Журналістів Америки на тему: ,,Журналістика і українська преса''.

Третій вікенд літньої школи був зв'язаний з конференцією Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА). У вечірній програмі в п'ятницю, 14-го липня, були фільми ,,Роздуми над минулим'', про українську еміграцію до Канади з коментарем д-ра Сисина і ,,Вівці в дереві'', про роботи українського мистця Якова Гніздовського з коментарем п. Тамари Гутник. Фільм ,,Бумеранг. Опозиція в Совєтському Союзі'' був висвітлений в суботу по обіді, після фільму доповідав п. Андрій Фединський. У неділю після полудня, 16-го липня, д-р Когут головував на семінарі ,,Суспільство і політика в сучасній Україні''. Промовцями були проф. Роман Шпорлюк з Мічіганського університету, який говорив про ,,Модернізацію та українську національну свідомість'', і проф. Всеволод Ісаїв доповідав на тему ,,Суспільні основи змін в Україні від 1964 р.'' Вікенд СУСТА включав також забаву.

В останньому тижні літніх курсів студенти підготовлялися до кінцевих іспитів, як також заслухали доповідей проф. Шпорлюка на тему ,,Ера Шелеста. Політика, культура і громадськість в УССР'', та проф. Едварда Л. Кінана, декана Гарвардської Магістерської Школи Гуманістичних Наук і професора історії, на тему ,,Неросійські національності в СССР: перспективи на 1980-ті рр.''

В п'ятницю, 21-го липня, позашкільна програма закінчилася фільмом ,,Білий птах з чорною відзнакою'' з коментарем п. Ільницького.

Хоч останній вікенд був здебільшого присвячений надолужуванню в читанні та науці, декілька підприємливих студентів влаштували концерт і вечірку. Виступали обдарована співачка Катря Оранська та бандуристи Микола Дейчаківський і Роман Ритачка. Вечірка була дуже милим закінченням літніх курсів.

У понеділок вранці, 24-го липня, студенти відбули іспити, після чого стали пакуватись в дорогу додому. До обіду майже всі виїхали.

Фестиваль ,,Гомін України''...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

акомпанював відомий піяніст Тома Гриньків, який також відограв, як окрему музичну точку програми, ,,Пасса галія'' — композиція В. Косенка.

Танцювальний ансамбль ,,Дунай'' під мистецьким керівництвом хореографа Ореста Самця з Сан Кетерин, Канада, з великою прецизністю відтанцював українські народні танці: ,,Веснянка'' й ,,Козачок'' в першій частині програми, та ,,Коханочка'' і ,,Гопак'', яким бравурно закінчено фестиваль вже вдруге на сцені у Філядельфії; бо виступав також минулого року на такім же фестивалі.

Гуцульський ансамбль ,,Черемош'' під мистецьким керівництвом Дмитра Сороханюка виконав танки: ,,Аркан'' і ,,Жіночий танок'', а в другій частині програми: ,,Гуцулка'' і ,,Півторак''. Ансамблеві приграв оригінальна гуцульська музика, — зложена зі скрипки, бубна, флейти й цимбалів.

Успіхи нашої молоді

НОВИЙ ЛІКАР Д-Р ЮРІЙ КВІТКА

Д-р Юрій Квітка

Українська спільнота збагатилась ще однією професійною силою, нащадок славного роду Гамалія, д-р Юрій Квітка здобув лікарський диплом.

Д-р Юрій Квітка, син Антона та бл. п. Зінаїди Квітки, народився 20-го березня 1951 р. у Чікаґо, де проживав з батьками, успішно закінчивши Іллінойський університет 15-го вересня ц. р., Юрій здобув диплом доктора медицини, закінчивши медичні студії у Філіппінському Інституті Себу.

Сьогодні він відбуває медичну практику при університетському шпиталі у Кензас Сіті, Кензас.

Під час його студій померла його мати, незабутня подруга і членка 77-го Відділу СУА в Чікаго, Зінаїда Квітка, однак д-р Квітка, хоча важко йому приходилося переживати смерть своєї матері, не залишив студій, навпаки, закінчив їх з успіхом.

Д-р Л. Куриляк

33 АМЕРИКАНСЬКІ СЕНАТОРИ...

[Продовження зі стор. 1-ої]

тарні міркування, на які ми хотіли б, щоб Ви звернули увагу.

Лук'яненко вже в минулому зазнав багато страждань і тепер його здоров'я є в поганому стані. Крім того, він вніс прохання в справі виїзної візи. Його звільнення в даний момент мало б позитивний вплив на відносини між З'єднаними Стейтами (Америки) і Совєтським Союзом. Ми звертаємося до Вас з проханням позитивно відгукнутись на наш заклик в справі Левка Лук'яненка.

Washington, July 18, 1978

Robert Dole (Kans.)
James B. Allen (Ala.)
Wendell R. Anderson (Minn.)
Birch Bayh (Ind.)
Lloyd Bentsen (Tex.)
Edward W. Brooke (Mass.)
Clifford P. Case (N.J.)
Carl T. Curtis (Nebr.)
John C. Danfort (Mo.)
Dennis De Concini (Ariz.)
Pete V. Domenici (N. Mex.)
John A. Durkin (N.H.)
Barry Goldwater (SAriz.)
Robert P. Griffin (Mich.)
Floyd K. Haskell (Colo.)
Gary Hart (Colo.)
S.I. (Sam) Hayakawa (Cal.)
Harrison Schmitt (N. Mex.)
Orrin G. Hatch (Utah.)
John H. Heinz (Pa.)
Jacob K. Javits (N.Y.)
Patrick, J. Leahy (Vt.)
Richard G. Lugar (Ind.)
James A. McClure (Idaho)
Howard M. Metzenbaum (Ohio)
Charles H. Persy (Ill.)
William Proxmire (Wisc.)
Abraham Ribicoff (Conn.)
Richard S. Schweiker (Pa.)
Ted Stevens (Alaska)
Richard (Dick) Stone (Fla.)
Harrison A. Williams, Jr. (N.J.)
Donald W. Reigle, Jr. (Mich.)

СПОРТИВНИЙ КИЇВ У ЦИФРАХ

Як інформує тижневик ,,Молодь України'', в Києві тепер нараховується 18 стадіонів, 22 плавальних басейнів, 412 спортових зал, льодовий стадіон, одне приміщення для занять і змагань з легкої атлетики, понад 1400 ігрових майданчиків. На два мільйони населення Києва більш як 600 тисяч є активними в спорті.

Стріча абітурієнтів VIII А ФДГ зі Львова, на Союзівці

В рамках Загального З'їзду колишніх учнів і професорів Академічної Гімназії у Львові, на Союзівці, який відбудеться в днях 23-го і 24-го (субота і неділя) у вересні ц.р. на Союзівці, у п'ятницю, 22-го вересня, в год. 2-ій по полудні, там же, стрінуться абітурієнти VIII А кляси Філії Державної Гімназії з 1928 року, щоби відзначити 50-ліття матури. На терені ЗСА і Канади проживає 11 колег тієї кляси, які прибудуть на Стрічу з дружинами. Програма так запляновано, що ця ювілейна, а заразом перша і остання товариська зустріч буде цікава і приємна. Якщо б когось із колег поминено із-за браку адреси, просимо зголоситись і приїхати. На Стрічі радо вітаємо також тих колег, які були учнями нашої кляси, але з різних причин матури з нами не здавали. З огляду на наш поважний вік і проміжок часу може виникнути проблема себе розпізнати, подібно як то було останньо у Полтаві при зустрічі з Романом Копачем, тому пропонуємо покласти до кишеньки блюзи білу картку із своїм прізвищем. До милого побачення. За Комітет: П. Оришкевич, 3504 Дюк Ст., Коледж Парк, Мд. 20740, ЗСА.

Появилася Антологія української поезії польською мовою

Недавно у варшавському видавництві Ludowa Spolzielna Wydawnicza вийшла Антологія української поезії. Її упорядники — широковідомі знавці української літератури — Єжи Плеснярович і Флоріян Нєуважний, а автори вступної статті — Степан Козак і Флоріян Нєуважний. Антологія складається з п'яти частин: народна поезія, давня поезія, нова поезія, сучасна поезія, найновіша поезія. На 1064 сторінках поміщено 37 народних віршів і понад сімсот поетичних творів, якими представлені 111 українських поетів у перекладах 68 перекладачів. В кінці антології подані короткі пояснення до окремих творів та біографічні нотатки.

До антології включено також трьох українських поетів з-поза України — С. Гостинняка з Чехо-Словаччини, М. Корсюка з Румунії та О. Лапського з Польщі.

В антології знаходимо твори українських поетів, які були переслідувані совєтською владою раніше й тепер, та деяких призабутих сучасних поетів, як М. Зеров, О. Влизько, М. Драй-Хмара, В. Свідзінський, П. Филипович, Є. Плужник, ч. В. Голобородько, Л. Костенко та інші.

Адвокат Володимир Хлібович був переобраний на радного міста Ню Бритен

Адвокат Володимир Хлібович

У фінальних виборах до громадських установ, які відбулися 8-го листопада 1977 р., у стейті Коннектікат до Міської Ради міста Ню Бритен був переобраний молодий надійний адвокат Володимир Хлібович, який кандидував з рамени Демократичної партії.

Успіх великий, коли зважити, що у нашому місті домінують різні добре зорганізовані національні групи, при чім українська група малочисельна, роздріблена, у виборах неактивна, проте, недобачувана і ігнорована.

Адвокат Володимир Хлібович під час попередньої дворічної каденції на пості радного, обстоював інтереси міста, виступав проти незавсіди з економічного боку потрібних видатків, обороняв все і всюди інтереси робітництва усіх категорій, як також домовласників, що місцева преса часто підкреслювала, а своєю культурною поведінкою з'єднав в собі прихильність мешканців міста Ню Бритену.

І не зважаючи на неприхильне наставлення до його кандидатури, неукраїнського оточення, у згаданих виборах перемігши, отримав 10,040 голосів, найбільше з усіх кандидатів, як рівнож одержав 1116 голосів більше як новообраний посадник ірляндського походження.

Адвокат Володимир Хлібович, побіч професійних зайнять активний у різних місцевих організаціях, між іншим є директором симфонічної оркестри Ню Бритену та поглиблює свої професійні студії у бизнесовій адміністрації, а при його працьовитості, пильності здібності і амбіції напевно дійде високо у життьовій кар'єрі, чого свідома українська громада від щирого серця йому бажає.

Адвокат Володимир Хлібович є членом 254-го Відділу УНСоюзу.

Мгр Радович Микола

Новим Папою правдоподібно буде знову італієць — каже знавець

Рим. — Італійський амбасадор до Ватикану, Вітторіо Кордеро ді Монтеземоло, у звіті до міністерства закордонних справ Італії висловив переконання, що конкляве кардиналів, яке почалося у п'ятницю, 25-го серпня, правдоподібно знову вибере італійця на нового Папу Римського і що найбільші вигляди на вибір мають: кардинал Себастіяно Баджіо, префект Священної Конгрегації Єпископів, якого зараховують до консервативних і передбачають, що він продовжував би поміркований політику померлого недавно Папи Павла VI, і кардинал Паольо Бертолі, колишній папський Нунцій у Парижі, якого зараховують до лібералів.

Звіт амбасадора Монтеземоло у невідомий спосіб дістався до редакції лівої римської газети ,,Ля Републіка'', яка подала зміст звіту у своєму виданні зі середи, 23-го серпня.

Італійський амбасадор, покликаючись на розмови з різними кардиналами, твердив, що конкляве кардиналів правдоподібно та кардинали вибере італійця на Папу, бо італійські кардинали не виявляють таких ,,націоналістичних поглядів'', як кардинали інших національностей, а крім того, італійці краще обізнані з різними галузями діяльности Ватикану.

Ліберальний кардинал Бертолі має підтримку тих кардиналів, які бажають дальших реформ, що їх розпочав Папа Іван XXIII і продовжував Папа Павло VI. Натомість консервативних кардинала Баджіо підтримають не тільки консервативні, але також поміркованi кардинали — твердив Монтеземоло.

Китайські військовики підтримують північну Корею

Гонг Конг. — Ройтер інформує, що два високі старшини китайської армії, яку вони називають ,,народною визвольною армією'' заявили, що Китайська Народна Республіка буде підтримувати північну Корею, якщо б вона була заатакована капіталістичними державами. Обидва китайці — затупник міністра оборони КНР Су Лю, який прибув до Північної Кореї цього тижня на чолі великої китайської військової делегації, і ген. Янг Тег-чіг, головнокомандувач ,,народної визвольної армії'', запевнили корейських старшин, що китайська армія буде боротися плече-в-плече з північними корейцями, як зайде така потреба.

НАГОРОДА, ЩОБ НЕ КУРИТИ

Москва. — Пресові агенства інформують, що профспілка в районах копалень Совєтської України встановила нагороду в сумі 6,500 долярів будь-якому цехові чи відділові, робітники яких перестануть курити. З цією метою, — повідомляє ТАСС, — влаштовуються лекції проти куріння для робітників, а члени правління копалень покинули курити, щоб за їх прикладом пішли робітники.

Бібліотеку проф. Степана Салика перевезено до Гарварду

Проф. Степан Салик

Кембрідж (ФКУ) — Відомий український педагог та природознавець, Меценат ФКУ, проф. Степан Салик подарував свою бібліотеку українській збірці в Гарварді.

Восьмого липня ц.р., під наглядом п. Петра Палюха, книгозбірню перевезено з Гантеру, Н.Й., до Гарвардського університету.

Книгозбірня проф. Салика складається приблизно з 300 томів і є зокрема багата в матеріяли з українського природознавства, педагогії та картографії.

Цей цінний і щедрий дар проф. Салика збагатить та доповнить велику українську збірку в Гарварді.

СУЧАСНІСТЬ І НАША МУЗИКА

[Продовження зі стор. 2-ої]

вже від 20 років, а останнім часом входить уже квадрафонічна система. В СССР однак дозвіл на зовсім підставові українські твори в стереозаписі наглядний щойно тепер. Надходять до нас твори навіть таких „західніх" композиторів, як А. Гнатишин чи О. Кошиць в совєтських записах, тоді коли ще не вийшли стереозаписи геніяльного „Кавказу" С. Людкевича, всіх симфоній Лятошинського чи його опери „Золотий обруч." Майже незаписані навіть у старій монофонічній техніці твори В. Барвінського, В. Костенка, П. Сениці, В. Пухальського. Немає опери-хвилинки „Ноктюрн" М. Лисенка і багатьох його інших творів, включно із героїчними сольоспівами до слів Шевченка як „Гетьмани," „Ой Дніпре," що їх наново популяризує в Америці видатний бас Павло Плішка.

На еміґрації більше виконується, зато куди менше записується. Що й казати про дбайливе, чепурне видавання таких записів. А все таки платівка творів М. Фоменка не була одиноким випуском нашої клясичної музики в Америці, як твердить О. Бризгун-Соколик. Бо ж була ще платівка із творами М. Лисенка, як і альбом двох платівок із хорально-симфонічною музикою (диригент А. Копитович). Сопрано Ія Мацюк та піяніст Є. Маслюк видали платівку сольоспівів та фортепіянової музики. Не можна теж не згадати дійсно репрезентативні платівки із гарно відредаґованими поясненнями у англійській чи у французькій мовах, що їх наспівали тенор М. Старицький, меццосопрани Є. Зарицька, І. Маланюк, бас Й. Гошуляк та інші солісти. У ЗСА взагалі першим альбомом українських народних пісень в мистецькому опрацюванні та із цікавими поясненнями були записи сопрано Марії Сокіл, здійснені в Ню Йорку 1940 року. Її акомпаньятор та автор тих же обрібок був муж співачки, композитор Антін Рудницький. Чимало концертового репертуару з'явилось на платівках відомих і заслужених хорів.

Це так для точности, хоч властиво немає великої різниці, чи вийшла була лише одна платівка з концертовою музикою, чи було тих платівок аж!! 10-15. Пропорціонально до української двомільйонової діяспори це таки смішна цифра. І зовсім слушно О. Бризгун-Соколик ставить „типову" українську музикальність під знак запиту. Бо дійсно: продукція платівок, фреквенція поважних концертів та доля одинокого в діяспорі музичного журналу представляють нашу музикальність в ненадто корисному світлі.

Загальні збори „Рідної Школи" в Ню Гейвені

Після величних святкувань 25-ліття школи, пов'язаних із підсумками праці батьків і колективу учителів, з нагоди якої видано „Ювілейну Книгу" та влаштовано знаменний бенкет й забаву, прийшла невідклично черга переобрати стару Управу школи, що порядком тяглости виповнювала свої обов'язки понад сім літ.

Дня 2-го квітня ц.р. відбулися загальні збори, на яких, під головуванням д-ра І. Кизика, стара Управа здала звіт із пройденої праці. Першим звітував д-р Омелян Лодинський — голова, реєструючи солідним порядком всі переведені міроприємства та акції управи за сім літ, поділяючись із членами своїми завваженнями, щодо пройденої роботи школи, та плянів на майбутнє. Треба тут відмітити, що наш голова без сумніву виконав „львину роботу" й віддав багато енергії, посвяти й запалу, щоб втримати існування школи на високому педагогічному й матеріяльному рівні. Він незмірно вдумчивий і терпеливий, а надівсе льояльний супроти членства з'єднав собі щире признання й подяку за свій труд, що не раз йшов з ущербком для його здоров'я. Згадати б тільки, що на кожне Різдво, він сам ходив з колядою, щоб придбати фонди для ведення школи, а найбільше трудився, коли приходилось організувати „Маланку", свято матері, концерт Т. Шевченка, або Миколаївську виставу. За цей труд д-р М. Борисюк, учитель українознавства у вищих клясах, запропонував винести д-рові Лодинському прилюдну подяку, що й принято одноголосно під оплески. Другим звітуючим була головна секретарка Орися Марків, що прочитала детально опрацьований звіт із всіх семилітніх засідань і всієї роботи, що спочивала на її плечах, й вимагала незвичайної точности й контролі над виконанням поодиноких внесків, чи ухвал. За це предсідник зборів д-р Кизик нагородив її щирим признанням й подякою. З черги звітував головний скарбник Михайло Гусак, завдяки якому наша школа все була забезпечена відповідними фондами, коли його завданням було стягати з батьків вкладки, на всіх імпрезах сидіти та розраховуватися із приходів та видатків, унормовуючи при цьому так скромний бюджет школи. Незавидна це доля всіх скарбників наших шкіл, коли громадянство так мало приділяє уваги матеріяльній сторіці шкіл, ставляючи рівночасно свої вимоги, й вимагаючи росту цієї установи, що на ділі існує тільки завдяки кількох відданих їй людям.

По звітах містоголови Є. Козюпи, дир. школи Е. Матвієнко, Надії Лодинської — імпрезової референтки, та послові самого предсідника, проф. Івана Телюк — голова Контрольної Комісії заявив, що діловодство докладно проведено, всі книги знайдено в порядку, тому він поставив внесок на уділення абсолюторії, який й затверджено одноголосно.

З черги наступив вибір нової Управи. Членство прохало д-ра Лодинського приняти дальше головування, та дарма; забагато напрацювався. По недовгих дискусіях запропоновано, щоб на цей рік головство приняла дир. Е. Матвієнко, бо хіба відомо, що вона всім журиться й за всім доглядає, все організує, й має велику популярність й поважання серед всего нюгейвенського громадянства. Так й принято та затверджено, з цим, що д-р Лодинський, як почесний голова, згодився бути їй дорадником, а молодий Зенон Луців, що має три дочки в школі, приняв містоголовство. Скарбником став надалі неоцінений М. Гусак, а касиром Роман Куць, секретаркою О. Марків, імпрезовою Н. Лодинська, членами Є. Козюпа і д-р Кизик, а головою Контрольної комісії обрано о. Івана Терлецького — асистента пароха церкви Арх. Михаїла парохії, та проф. І. Телюка й Романа Олещука, як членів.

На порядку нарад поставлено такі справи: участь батьків у посиланні дітей до школи, тісніший контакт із молодечими організаціям, як СУМА, Пласт, Клюб Молоді при церкві, а також зв'язок із Т-вом св. Імени, Сестрицтвом, та обома Відділами Союзу Українок. Стверджено, що „Рідна Школа" — це всеукраїнська установа, й ніхто не повинен стояти осторонь від неї. Коли занедбаємо „Рідну Школу", що є підвалиною всієї виховної й навчальної системи, тоді немає сумніву наші вищі учбові заклади опустіють. Треба доконче, щоб „Рідна Школа" стала для всіх матір'ю й виховницею нового покоління.

На цьому, по вичерпанні внесків, молитвою закінчено збори.

д-р М. Борисюк

